

Escenaris

TONI SALA

ESCENARIS

 l'altra
editorial
Barcelona

© Toni Sala Isern, 2025

Primera edició: setembre del 2025

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a
08007 Barcelona
www.laltraeditorial.cat

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Revisió: Adriana Plujà
Compost en Dante a L'Altra Editorial
Imprès a Romanyà Valls

ISBN: 979-13-87672-28-7

DIPÒSIT LEGAL: B. 15.565-2025

Qualsevol forma de reproducció, distribució,
comunicació pública o transformació d'aquesta obra
requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra.
Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació
de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

TAULA

1. Accident a Puigcerdà	7
2. Rambo dels Pirineus	52
3. Piscines, cavalls i gegants	102
4. La carta	150
5. El crim espiritual per excel·lència	195
6. La paret de vidre	238
7. Amnèsia dissociativa	277

ACCIDENT A PUIGCERDÀ

Vinc d'una bacallaneria del barri de Sants, al carrer Maldonado, duc a la sang treballar de cara al públic. Encara veig el meu pare tallant les penques en porcions més primes o més gruixudes segons el gust del client. El veig traient el bacallà de la pica de marbre com si estirés una serp, i el veig obrint els filets amb ganiveta, com si un peix de plata travessés l'altre peix.

Al migdia, les dones es posaven d'acord i entraven a comprar el dinar al mateix moment. Llavors la mare em carregava a coll, travessàvem la porta de la rebotiga i sortíem a escena. Ens posàvem darrere el mostrador i ella s'asseia a la caixa registradora amb mi a la falda i calmava les clientes exhibint-me. El pare també es relaxava. Se li descolorien les galtes, se li desinflaven les venes i servia els cigrons sense que el cullerot tremolés. N'afegia i en treia fins a trobar el pes exacte, els zeros a la pantalla de la balança, les dues rodonetes com dos ulls vermells que de vegades també sortien a la caixa registradora de la mare, que em feien riure i em convertien en el centre d'atenció. Les clientes passaven per caixa com a adorar un nen Jesús, somreien i donaven els bitllets i les monedes. Totes haurien volgut tenir-me una estona al pit.

Són els meus primers records i els relaciono amb l'ofici d'actor, encara que segurament és perquè vaig acabar sent actor que tinc aquests primers records i no uns altres. Tothom em coneix per Malicious, tot i el temps que fa que vaig deixar el personatge i que només actuo fent monòlegs al Teatre de les Arts. És igual, per la gent continuo sent Malicious, el psicòpata assassí que tornava bojos els adolescents.

Fa cinc anys de l'accident de cotxe. Un porc senglar va sortir a la carretera i em va enviar dos mesos a l'hospital. Haig de dir que no m'ho mereixia. Soc prudent al volant, he conduït sempre i la velocitat i el risc no m'interessen. Respecto els senyals i si estan equivocats —com passa als països autoritaris, per exemple aquí— soc sensat i no me n'aprofito. Sempre he tingut cotxes cars, perquè els considero una eina de treball. Els duc a revisar abans dels viatges, que no són freqüents. Només agafo el cotxe abans de les estrenes. Conduir és la manera que tinc de no passar-me els dies abans d'estrenar rosegant-me les ungles i enfilant-me per les parets.

Vaig més o menys lluny segons els dies que tinc. Surt només per conduir, per circular. No tinc cap pressa per arribar a lloc. Evito les nacionals i les autopistes i travesso les ciutats i els pobles pel centre. Sempre hi ha una plaça o una església o un monument que veig sense baixar del cotxe. Em passo dies de set o vuit hores al volant cremant benzina. M'aïllo del món com si portés un tanc o un submarí, fins que arribo al llac de Ginebra

o el poblet de Viavélez, al Cantàbric. Faig nit a l'hotel, giro cua i me'n torno a Barcelona.

Hi ha actors que busquen l'enrenou d'un bar per concentrar-se estudiant el paper i n'hi ha que necessiten el silenci i que una mosca els desespera. N'hi ha que per fer *Un tramvia anomenat desig* primer han d'haver estat a Nova Orleans o que no t'estrenaran *Maria Rosa* sense haver anat al Vendrell. Cadascú per on l'enfila. A mi em funciona conduir, i estic segur que no soc l'únic. Fixeu-vos-hi un dia. Les carreteres van plenes de cotxes que circulen sense cap més destí que l'asfalt que trepitgen. Van camuflats entre els altres. S'estan quiets i el món gira a sota les rodes. Mireu a dintre els cotxes en marxa, hi veureu gent que rumia o calcula, que xerra, que es baralla, que assaja una reunió o que escolta música. Molts d'aquests no van enlloc. Omplen les carreteres i les autopistes. Matrimonis que discuteixen un divorci, lladres que preparen robatoris, empresaris que planegen el negoci del segle, amics que han passat a recollir els altres amics com si anessin a la discoteca però la discoteca és al cotxe, amb neveres i barra i cambrers, dormitoris i servei d'habitacions. Molts d'embussos i accidents són culpa de conductors que es senten més a casa al cotxe que al sofà del menjador. Ho dic per experiència. Tenim de tot, allà dintre, i l'últim que volem és arribar, fugim com animals amb la gàbia posada.

Conduir em relaxa, em concentra i em protegeix. No en tinc prou amb badar, necessito l'automatisme de conduir. Al començament, mentre enfoco i començo a estudiar-me un paper, he de caminar o de sortir a córrer, fins i tot apuntar-me a un gimnàs i fer màquines o natació.

Escolto tot el dia la ràdio o miro alguna sèrie o llegeixo algun llibre. El cervell no pot dedicar-se només a crear el personatge, el cap em petaria, necessito aquesta mena de parallamps. Des del començament vaig descobrir que els dies abans de l'estrena el millor és conduir. Agafo el cotxe i improviso el viatge. Per carreteres secundàries sempre que puc, i amb el navegador apagat. És fàcil que em perdi, però ja m'està bé.

De seguida m'abstrec de la conducció i començo a recitar el monòleg que he d'estrenar. Faig l'assaig general. No necessito ningú. Ni tècnics, ni llums, ni consells. Em deixo portar. Reviso les paraules síl·laba a síl·laba. Afino la balança, collo els cargols, netejo amb el drap, desinfecto. Hi ha poca diferència entre actuar i actuar bé. Depèn d'un matís, d'un gest invisible, d'una inflexió sorda de la veu que ho canvia tot.

Circulo pel text amb el cotxe seguint les ratlles blanques de l'asfalt, contínues, discontinúes, la frase interminable de la carretera, fins que trobo el millor camí, la versió més convincent de cada frase, el trajecte més lògic per cada paraula i cada inflexió, la manera més natural d'agafar el revolt d'una ce a la velocitat justa, el pes exacte dels cigrons a la balança. Tenso les lletres com si fossin filferro. La carretera em guia, em concentra i perfila, els túnels fan d'embut i els senyals em dirigeixen. L'avís de perill m'adverteix, la fletxa blanca em fa trencar a la dreta, el seixanta a la rodona vermella em refrena i l'estop m'atura. S'acaba el pensar. El text i jo som d'una peça, consciència inconscient o inconsciència conscient, és igual.

Transporto, paseo les paraules. Creixen a les munta-

nyes, respiren als descampats, es dilueixen a l'horitzó, es mullen als rius i els pantans. Miro de reconnectar el meu idioma amb el món, de recarregar aquesta llengua mig morta. Abans, els actors buscàvem la pronúncia anant als pobles. Ara val més no baixar del cotxe, de manera que busco l'expressivitat enfosquant l'idioma als túnels i fent-lo volar als ponts, refredant-lo a la neu i salant-lo a la costa. Cremo les frases com si me les fumés, aspiro el paisatge per inflamar-les. Abaixo les finestres i recito amb l'olor de la terra i el blat després de la sega, amb l'amargor de la fullaraca cremada a la tardor o amb l'aire carregat de les tempestes d'estiu. Exposo les paraules als llamps, les enterro, les socarrimo al sol, les punxo amb les branques carbonitzades d'un bosc cremat, les dono a mastegar als animals. Les industrialitzo, les poligonitzo, les embruto als abocadors i les sacrifico als escorxadors, les refrego per terra, les deixo en remull com el meu pare feia amb el bacallà. Les rebrego impreses en paper, les embruto, les deixo a una pineda i tornant les recullo carregades de pinassa i escarabats. Fan olor de bolets. Les clavo a l'ham, tiro la canya i hi poso paciència. Llogo cases i habitacions d'hotel per elles, les duc a classe, les guardo en magatzems i refugis, per anys, com en cellers o hivernacles. Les tanco en presons i les venc al mercat, les prostituteixo en clubs de carretera i les perverteixo al Parlament. Inverteixo paraules a la borsa, gesto paraules en ventres, obro paraules al quiròfan i després les recuso amb punts de tinta per testar-les abans de pujar amb elles a l'escenari i tornar-les al món.